15.5.2025

Eduskunnan talousvaliokunta
TaV@eduskunta.fi

HE 41/2025 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eräiden ympäristöasioiden käsittelystä Lupa- ja valvontavirastossa sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Pyydettynä lausuntona hallituksen esitykseen eduskunnalle yhden luukun mallista Metsäteollisuus ry toteaa seuraavaa:

Metsäteollisuus ry kannattaa ympäristöasioiden käsittelyn keskittämistä yhden luukun periaatteella uuteen Lupa- ja valvontavirastoon. Toiminnanharjoittajien näkökulmasta kaikki uudistukset, jotka tähtäävät lupaprosessien sujuvoittamiseen ja selkeyttämiseen, ovat erittäin tervetulleita. Yhdessä aluehallintouudistuksen kanssa tämä kokonaisuus tarjoaa merkittävän mahdollisuuden kehittää luvituskäytäntöjä nykyistä toimivammiksi ja ennakoitavammiksi.

Esitämme muutosta lakiin eräiden ympäristöasioiden käsittelystä Lupa- ja valvontavirastossa (6 §, Käsittelyaikaa koskeva arvio) hallitusohjelman linjausten mukaisesti. Kaikille investointien edellyttämille lupaprosesseille tulisi määrittää tavoitellut käsittelyajat.

Hallitusohjelmassa todetaan:
“Investointien vaatimille kaavoitus-, rakennus-, ympäristö- ja vesilupaprosesseille sekä niitä koskevien valitusten käsittelylle määritetään tavoiteltavat käsittelyajat. (…) Suomen yleisen edun, huoltovarmuuden tai kansallisen turvallisuuden kannalta poikkeuksellisen tärkeiden hankkeiden kohdalla hallitus arvioi tarvetta säätää valtioneuvostolle mahdollisuus siirtää käsittely yksittäistapauksissa nopeutettuun viranomaismenettelyyn.”

Sen sijaan hallituksen esityksen 6 §:ssä säädetään seuraavaa:
“Lupa- ja valvontaviraston on esitettävä lupahakemuksen tiedoksiannon yhteydessä arvionsa lupapäätöksen antamisajankohdasta ja julkaistava se tietoverkossa. Lupa- ja valvontaviraston on päivitettävä arviota tarpeen mukaan, jos arvio käsittelyajasta merkittävästi muuttuu. Käsittelyajan arvioimisesta yhteensovittamismenettelyssä säädetään 18 §:ssä.”

Hallitusohjelman kirjauksen tavoitteena oli määrittää kaikille hakemuksille sitovat tai vähintään tavoitellut määräajat. Nyt ehdotettu 6 § ei kuitenkaan sisällä määräaikoja, eikä edes velvoita annettujen arvioiden sitovuuteen. Näin ollen lakiesitys jää selvästi hallitusohjelman linjauksista jälkeen. Viranomaisesta johtuvista viivästyksistä tulisi olla jokin kompensaatio luvanhakijalle, joka takaa luvanhakijan oikeusturvan saada lupa kohtuullisessa ajassa.

Lisäksi hallituksen esityksen 7 §:ssä säädetään määräaikaisesta etusijamenettelystä eräille vihreän siirtymän hankkeille. Emme kannata etusijamenettelyä, vaan kaikki hakemukset tulisi

15.5.2025

käsitellä määräajassa. Toisin kuin hallitusohjelmassa kaavailtiin, kyse ei kuitenkaan ole suoraan nopeutetusta käsittelystä vaan määräajasta, jonka sisällä hakemus tulisi käsitellä. Tämä voi johtaa tilanteeseen, jossa lupaprosessien ennakoitavuus vaihtelee merkittävästi toiminnanharjoittajien välillä, ja asettaa hankkeet merkittävän eriarvoiseen asemaan.

Yhtenä keinona keventää Lupa- ja valvontaviraston hallinnollista taakkaa esitämme seuraavat täsmennykset ympäristönsuojelulain 32 §:ään (lisäykset punaisella):

32 § Poikkeus eräiden jätteen käsittelytoimintojen luvanvaraisuudesta

Ympäristölupaa ei tarvita liitteen 1 taulukossa 2 olevaan 13 kohdassa tarkoitettuun jätteen ammattimaiseen tai laitosmaiseen käsittelyyn mainitun kohdan perusteella silloin, kun kysymyksessä on:
1) maa- ja metsätaloudessa tai metsäteollisuudessa syntyvän ympäristölle ja terveydelle haitattomista luonnonaineksista koostuvan jätteen käyttö maa- ja metsätaloudessa;

Perustelu: Nykyisen sanamuodon perusteella on epäselvää, ovatko esim. metsäteollisuuden kuoret tai muut puuperäiset tähteet yo. poikkeuksen piirissä

2) haitattomaksi käsitellyn jätevesilietteen, sakokaivolietteen, umpisäiliölietteen tai kuivakäymäläjätteen taikka haitattoman tuhkan tai kuonan tai sellutehtaan meesakalkkijakeiden hyödyntäminen ja käyttö lannoitevalmistelain (539/2006) mukaisesti;

Perustelu: Tällä hetkellä metsäteollisuuden kalkkijakeita ei pysty hyödyntämään peltokalkituksessa ilman ympäristölupaa, jos meesakalkilla ei ole jätelain mukaista sivutuotestatusta.

Lopuksi toteamme, että yhden luukun mallin toimivuuden kannalta on tärkeää, että kaikki siihen liittyvät keskeiset säännökset sisällytetään samaan lainsäädäntöpakettiin. Esimerkiksi RED III -direktiivin kansallinen toimeenpano käsitellään erillisenä esityksenä, vaikka se käsittelee samoja asioita kuin tämä laki. Toiminnanharjoittajien ja viranomaisten kannalta olisi selkeintä, jos kaikki lupien käsittelyaikoja ja yhteyspisteviranomaisia koskevat säädökset sisällytettäisiin yhteen ja samaan lakiin.

Metsäteollisuus ry

Paula Lehtomäki
toimitusjohtaja